

Undersøgelse. Med Hensyn til Udbyttedeling skulde man bl. a. undersøge, om Systemet burde være tvungent eller frivilligt, men saaledes at der gaves visse Forrettigheder (Sportel-fritagelser, Skattelettelser o. lign.) for at opmuntre til Dannelse af Selskaber med Udbyttedeling. Endvidere skulde undersøges, om Princippet kun skulde anvendes overfor Aktieselskaber og lignende S sammenslutninger eller ogsaa overfor Enkeltmandsvirksomheder.

Kommissionen bestod af 13 Medlemmer, først en kort Tid med Højesteretsadvokat Paal Berg som Formand, og efter at han var bleven Minister, med Højesteretsassessor K. F. Dahl som Formand.

Det besluttedes først at lade udarbejde særskilte Fremstillinger angaaende Spørgsmaalet om Udbyttedeling, men da Spørgsmaalet om Bedriftsraad snart efter blev brændende, optog man dette til Behandling, og der blev herom afgivet en foreløbig Flertalsbetænkning i 1919, en foreløbig Mindretalsbetænkning i 1920 samt en Betænkning om Tillidsmænd m. v. i Fiskeri og Fangstnæring ligeledes i 1920.

Man optog derefter paany Spørgsmaalet om Udbyttedeling, bl. a. under Hensyn til, at en Fraktion indenfor Kommissionen havde gjort sin Tilslutning til Flertallets Forslag om Bedriftsraad afhængig af, at der blev vedtaget en Lov om Udbyttedeling.

Kommissionens Betænkning*) om Udbyttedeling, som blev afgivet i 1922, indledes med en Gennemgang af de forskellige Lønningsformer (Tidsløn, Akkordløn, Løn varierende efter Produktionspriserne, Præmieløn) og fremhæver som et fælles Træk ved alle disse Former, at Lønnen i det væsentlige er uafhængig af, hvorledes Virksomheden betaler sig. Det hævdes, at Systemet med en sikker og paa Forhaand fastsat Arbejds løn ikke har været den oprindelige eller eneste Lønningsform. Ved Fiskeri og Fangstnæring har man stadig i Norge som i andre Lande Lønning med en Andel i Bruttooverskudet. Dette System har dog ogsaa sine Svagheder og trænger til at suppleres med en fast Løn. Man kommer herved til den Kombination af fast Arbejds løn og Andel i Udbyttet, som almindelig kaldes Udbyttedeling eller Andelssystemet.

Kommissionen definerer Udbyttedeling som en rets lig bindende Ordning af Arbejdslejerforholdet, ved hvilken Arbejdstagerne (Funktionærer og Arbejdere) eller en væsentlig Del af disse, som Tillæg til den normale Løn og uden Deltagelse i Bedriftens mulige Tab, oppebærer en paa Forhaand bestemt, og af de udbyttedelingsberettigede kendt Andel i Bedriftens Nettofortjeneste.

Under en Drøftelse af Udbyttedelings Principper bemærkes bl. a., at Udbyttedeling ikke vil kunne faa direkte økonomisk Betydning for alle Erhvervs virksomheder, men hovedsagelig for de Bedrifter, som i Almindelighed giver Udbytte udover Kapitalrente og Driftslederløn, samt at der var ved at ske en Strømkæntring baade blandt Arbejdsgivere og Arbejdere til Fordel for Udbyttedeling.

Lovgivningen om Udbyttedeling kan efter sit Forma al deles i følgende Grupper:

- 1) Loven kan aabne Adgang til Indførelse af frivillig Udbyttedeling, hvor den tidligere Lovgivning har været til Hinder derfor.
- 2) Loven kan give fravigelige eller ufravigelige Regler for Bedrifter med frivillig Udbyttedeling.
- 3) Loven kan tilsigte Opmuntring af frivillig Udbyttedeling ved skattemæssige eller andre Begunstigelser.
- 4) Loven kan i større eller mindre Grad paabyde tvungen Udbyttedeling.

Kommissionen tror ikke, at Bestemmelser om Støtte af Udbyttedeling, som man har dem i den franske Lovgivning vil være af væsentlig Betydning i Norge, og er enstemmig af den Opfattelse, at en Lovgivning om frivillig Udbyttedeling i alt Fald for Tiden maa anses for upaakrævet og betydningsløs.

*) Et Resumé af Betænkningen, som delvis er benyttet i nedenstaaende Fremstilling, er udsendt af Departementet for Sociale Sager.